

Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi

DOI: 10.26466/opus.596629

*

Hanifi Parlar* - Meral Halisdemir**

* Doç. Dr, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Beyoğlu / İstanbul

E-Posta: hanifiparlar@gmail.com

ORCID: [0000-0002-6313-6955](https://orcid.org/0000-0002-6313-6955)

** Öğr. Gör., İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Beyoğlu / İstanbul

E-Posta: meralhalisdemir@gmail.com

ORCID: [0000-0001-6023-8940](https://orcid.org/0000-0001-6023-8940)

Öz

Öğretmen eğitimi çok yönlü ve geniş tabanda incelenmesi gereken konulardan biridir. Türkiye’de çok tartışılan eğitim başlıklarından olan öğretmen yetiştirmede nitelik sorunu güncelliğini korumaktadır. Öğretmen eğitiminde hızla genişleyen literatüre baktığımızda makale yazımının fazla yer tuttuğu, buna karşılık tez yazımında yeterli eğilimin sergilenmediği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında yapılan doktora tezlerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve öğretmen yetiştirme üzerine yapılacak çalışmalara ışık tutulmasıdır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmanın evreni, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinden oluşmaktadır. YÖK ulusal tez merkezinden ulaşılan 25 tezin 10 tanesinin kullanımı ve yayımlanmasına izin verilmemesi nedeniyle çalışmada örneklem kapsamında ele alınan tez sayısı 15 olmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırma kapsamında geliştirilen tematik yapı belirleme formu kullanılmış; verilerin çözümlenmesi ise içerik analizi türlerinden frekans analizi ve kategorizel analiz tekniği ile yapılmıştır. Bulgular, öğretmen yetiştirme konusunda Türkiye’de yapılan doktora çalışmalarının yeterli seviyede olmadığını göstermektedir. Bu konu üzerine daha derinlemesine ve daha çok araştırma yapılması öğretmen yetiştirme konusunda kaliteyi arttıracak, bu da doğrudan gelecek nesillerin eğitim seviyesini yükseltecektir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen yetiştirme, doktora tezi, kategorizel analiz

Examination of PhD Thesis about Teacher Training in Turkey

*

Abstract

Teacher training is one of the issues that needs to be examined in a multidimensional and broad way. much discussed issue that the quality of teacher training in education in Turkey still keeps the current title. When we look at the rapidly expanding literature in teacher education, it is seen that article writing occupies a lot of space, whereas there is not enough tendency in thesis writing. The purpose of this study in Turkey teacher made a thorough examination of the dissertation in the field of training and teacher training to do is shed light on the works. The qualitative research method is used in this study and case study model is adopted. The universe of the study consists of the doctoral thesis in the field of science education in Turkey. The number of theses in the study was 15 in the study because 10 of the 25 theses reached from YÖK national thesis center were not allowed to be used and published. Thematic structure determination form developed within the scope of the research was used as data collection tool; and data analysis was done with frequency analysis and categorial analysis technique. The findings for teacher training shows that there is an adequate level of doctoral studies in Turkey. More in-depth and more research on this topic will improve the quality of teacher training, which will directly increase the level of education of future generations

Keywords: *Teacher training, PhD thesis, categorial analysis*

Giriş

21. yüzyılda değişim rüzgarları geçen yüzyıllara göre daha hızlı esmekte ve hızla gelişen bu çağda ayakta kalmak için eğitim alanında en iyi sistemi kurmayı gerekli kılmaktadır. Bu gereklilik beraberinde ülkeler arası rekabeti de getirmiştir. Eğitim sistemiyle dünyaya örnek ve önder olan ülkelere baktığımızda artık çok bilgi vermekten yana değil, bilgiyi birleştirip dönüştürebilmekten ve inovasyondan yana olduklarını görmekteyiz. Öğrencileri istenilen bu düzeye çıkarabilmek için öğretmen eğitimi kuşkusuz en önemli konudur.

Öğretmen Yetiştirme

Öğretmenlik mesleği “mesleklerin mesleği” olarak tanımlanmayı hak eder. Çünkü öğretmenlik, diğer mesleklerin bilişsel, devinışsel inceliklerinin öğretilmesi sürecinde rol oynayan kilit bir meslektir (Işık, Çiltaş ve Baş, 2010). Öğretmen yetiştirme; öğretmen adaylarının seçimi ve fakülte eğitimi dönemi, staj yani uygulama aşamasına geçiş dönemi ve mesleğe başladıktan sonra hizmet içi eğitim yani mesleki gelişim dönemi olmak üzere sürekli öğrenmeyi baz alan bir sistem üzerine kurgulanmıştır. Öğretmenlerin niceliksel (yeterli sayıda) ve niteliksel özellikleri bir ülkenin gelişmişlik seviyesiyle doğrudan ilişkilidir.

İyi ve nitelikli bir eğitimi, nitelikli öğretmenler yapar. Bundan dolayı, “bir okul, ancak, içindeki öğretmenler kadar iyidir” denilebilir (Kavcar, 2002). “Kaliteli eğitimin başarısının anahtarı olduğu” konusundaki artan farkındalık yeniliklere ve dolayısıyla da ilerlemelere yol açmıştır. Özellikle son yıllarda öğretmen profilini ortaya çıkarmak için dikkat çekici çabalar sarf edilmektedir (Canado, 2018). Nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi için eğitim sisteminin sürekli ve her yönden değerlendirilmesi gereklidir. Üniversitelerin nitelikli öğretmen yetiştirmeyi hedefleyen çalışmaları, değişen zamana ve ihtiyaca göre yeniden şekillenmeli, güncel ve bilimsel olmalı, yeni kuşağın ihtiyacına yönelik pratik tekniklerle ve teknolojik altyapıyla donatılmalıdır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde, son dönem başkanlık yönetimlerinin ana hedeflerinden biri, her sınıfta “yüksek nitelikli bir öğretmen” olmasıdır. Son araştırmalar, öğretmen kalitesinin öğrencinin başarısını arttırmasındaki merkezi rolünü de belgelemiştir (Harris ve Sass, 2011). Eğitimdeki modern yaklaşımlar, öğretmenlerin, eğitim sürecinin diğer üyeleriyle iş birliğini organize

edebilmelerini, müfredat ve ders dışı etkinlikler sırasında orijinal ve fonksiyonel ürünler hazırlama sürecine öğrencilerin yaratıcılığını dahil etmelerini, her öğrencinin ahenkli kişilik gelişimi üzerine odaklanmalarını teşvik eder. Yenilikçi öğrenme teknolojilerini kullanan öğretmenler, genç kuşakların eğitiminin garantörleridir. Gelecekteki uzmanların nitelikleri, aldıkları eğitimin etkinliğine, öğretmenlerinin pedagojik aktivite becerilerine, teknolojik alt yapılarına ve mesleki yeterliliklerine bağlıdır. Bu nedenle, ulusal eğitim sisteminin iyileştirilmesinin ana yönlerini analiz etmek ve belirlemek için özellikle de eğitimdeki yabancı deneyimleri incelemek gerekir (Androshchuk ve Androshchuk, 2017).

Ülkemiz son 150 yıldır değişik (bazen çelişik) öğretmen eğitim sistemlerinin geliştirildiği, uygulamaya konulduğu ülkelerden birisi olmuştur (Üstüner, 2004). Türkiye’de, eğitim fakültelerine öğrenci seçme sürecinin, öğretmen yetiştirme sisteminin teknik ve akademik boyutlarının yeniden irdeyerek gözden geçirilmesi; öğretmenlik programları derslerinin, genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi ve okul uygulamaları boyutlarına daha fazla ağırlık verilmesi ve süreç sonunda canlı olarak performans sergileyebilecekleri uygulama sınavlarından geçirilmeleri gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Mesleğe atanmadan önceki süreçte ise, öğretmen adaylarının, her branş için alan bilgilerini de ölçmeye yönelik mesleki sınavların yapılması gerektiği düşünülmektedir (Atanur, Baskan ve Aydın, 2006).

Eğitim araştırmaları, dünya çapında eğitim uygulamalarını etkilemek ve bilgilendirmek açısından önemli bir rol oynamaktadır. Yayınlanan eserlerden bazıları, birçok yerde eğitim reformunun temelini oluşturmaktadır. Nitekim, son on yılda eğitim araştırma dergilerinde yayınlanan makalelerin sayısının arttığı görülmektedir (Onwuegbuzie ve Daniel, 2003). Araştırmaların senteziyle ilgili kalite güvencesi için uygulanabilir olan tek sistematik yaklaşım; eğitim araştırmacılarını eğitmek ve kendilerine karşı sağlıklı bir özeleştiri geliştirmelerini teşvik etmektir (Dunkin, 2013). Bir alanda yapılmış bilimsel tezlerin analiz edilmesi, o konunun derinliği ve yaygınlığı hakkında bilgiler verilebilir, incelenen alanın genel görünümünü ortaya çıkarabilir (Karadağ, 2009).

Bu çalışmanın amacı “Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında yapılan doktora tezleri”ni içerik açısından inceleyip, mevcut durumu ortaya koymak ve gelecekte yapılması muhtemel çalışmalara yol göstermektir. Araştırmanın

belirtilen amacı doğrultusunda aşağıda bulunan araştırma sorularına cevaplar aranmıştır.

1. Ulaşılan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Ulaşılan tezlerin illere göre dağılımı nasıldır?
3. Ulaşılan tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
4. Ulaşılan tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
5. Ulaşılan tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
6. Ulaşılan tezlerin konusu nedir?
7. Ulaşılan tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı nasıldır?
8. Ulaşılan tezlerin araştırma tekniğine göre dağılımı nasıldır?
9. Ulaşılan tezlerin veri toplama aracı nedir?
10. Ulaşılan tezlerin tez örnekleme/çalışma grubu nedir?
11. Ulaşılan tezlerin kullanılan istatistiki analizleri nelerdir?
12. Ulaşılan tezlerin yazım dili nedir?
13. Ulaşılan tezlerin kullanılan kaynak türleri nelerdir?
14. Tez danışmanlarının adları ve unvanları nelerdir?

Yöntem

Çalışmanın Deseni

Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma nitel araştırma yöntemine göre planlanmış, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Nitel veri analizi, insanı merkeze alan, onun kendisi ve çevresini nasıl algıladığı ve tanımladığını keşfetmeye yönelik çabalardan biridir. Nitel analiz süreci verilerin kapsamlı bir betimlemesi ile başlamaktadır. Ardından, veri seti içerisinde örtük olarak duran temalar, sınıflandırma yoluyla ortaya çıkartılmakta ve bu temalar birbirleri ile ilişkilendirilerek inceleme konusu olan sosyal gerçeklik açıklanmaya çalışılmaktadır (Özdemir, 2011).

Evren ve Örneklem

Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında yapılan doktora tezlerine ulaşmak için çalışmanın kuramsal evreni YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından 1986 yılından itibaren arşivlenen eğitim bilimleri alanındaki

doktora tezlerine ulaşılmıştır. YÖK ulusal tez merkezinden 1987-2019 yılları arasında yazılmış 25 tez elde edilmiştir. Bunların 10'unun kullanımı ve yayımlanmasına izin verilmemesi nedeniyle çalışmada örneklem kapsamında ele alınan tez sayısı 15'tir (YÖK, 2018).

Veri Toplama Aracı

Bu çalışma kapsamında veri toplamak amacıyla öğretmen yetiştirme ve geliştirmeye ilişkin yapılan çalışmaları inceleme formu hazırlanmıştır. Uzman görüşleri alınarak son şekli verilen formda yer alan kriterler ise şunlardır; yıl, il, üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez konusu, konu içerikleri, araştırma yöntemi, araştırma tekniği, veri toplama aracı, tez örnekleme/çalışma grubu, kullanılan istatistiksel analizler, yazım dili, kullanılan kaynak türleri, tez yazar cinsiyeti, danışman cinsiyeti, danışman adı ve unvanıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinde YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılmıştır. Ulaşılan 25 tezdten 10'unun kullanımı ve yayımlanmasına izin verilmemesi nedeniyle çalışmada örneklem kapsamında incelenen tez sayısı 15 olmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler Excel programına aktarılmış ve özet tablolar kullanılarak analizler yapılmıştır. Yapılan kategorik çözümleme tez yazarlarının çalışmalarında belirttikleri esaslar doğrultusunda yürütülmüştür. Çalışmada elde edilen veriler, içerik analiz türlerinde kategorizel analiz ve frekans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Kategorizel analiz sürecinde; verilerin kodlanması, temaların oluşturulması ve düzenlenmesi ile bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamaları izlenmiştir.

Bulgular

Çalışmada belirlenen alt amaçlarda belirtildiği üzere; ulaşılan tezlerin yıllara göre dağılımı, illere göre dağılımı, üniversitelere göre dağılımı, enstitülere

göre dağılımı, anabilim dallarına göre dağılımı, konusu, araştırma yöntemine göre dağılımı, araştırma tekniğine göre dağılımı, veri toplama aracı, tez örnekleme/çalışma grubu, kullanılan istatistikî analizleri, yazım dili, kullanılan kaynaklar ve tez danışmanlarının adları ve unvanlarına ilişkin elde edilen bulgular aşağıda grafikler ve tablolar halinde sunulmuştur.

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmen yetiştirme konusunda yapılan çalışmaların yıllara göre seyrek dağıldığı görülmektedir. Bununla birlikte böyle önemli bir konuda yazılmış tez sayısının 15 olması konu üzerine yapılan çalışmaların yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 1. Çalışmaların yıllara göre dağılımı

<i>Çalışmaların yıllara göre dağılımı</i>	<i>Sıklık</i>
1987	1
1988	1
1995	1
1996	2
1999	1
2000	1
2001	1
2006	2
2013	2
2016	2
2017	1
Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Araştırmaların İllere Göre Dağılımı

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen yetiştirme konusu üzerine en yoğun çalışan akademisyenlerin Ankara ilinden olduğu görülmektedir. Ankara’yı sırasıyla İzmir ve Konya şehirleri izlemektedir. En çok üniversitenin yer aldığı İstanbul’dan sadece bir çalışma çıkması dikkat çekmektedir.

Tablo 2. Çalışmaların illere göre dağılımı

Çalışmaların illere göre dağılımı	Sıklık
Ankara	5
Çanakkale	1
Elazığ	1
Eskişehir	1
İstanbul	1
İzmir	3
Konya	2
Mersin	1
Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Üniversitelere Göre Dağılımı

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen yetiştirme konusunda doktora tezi en çok olan üniversitelerin Ankara ve Dokuz Eylül Üniversiteleri olduğu görülmektedir. Diğer illerde ise dengeli bir dağılım sergilenmiştir.

Tablo 3. Çalışmaların üniversitelere göre dağılımı

Çalışmaların üniversitelere göre dağılımı	Sıklık
Ankara Üniversitesi	3
Dokuz Eylül Üniversitesi	3
İstanbul Üniversitesi	1
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1
Hacettepe Üniversitesi	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1
Mersin Üniversitesi	1
Fırat Üniversitesi	1
Selçuk Üniversitesi	1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1
Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Enstitülere Göre Dağılımı

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen yetiştirme konusunda en çok çalışan enstitülerin sosyal bilimler enstitüsü olduğu görülmektedir. Bu konuda öne çıkması beklenen eğitim bilimleri enstitülerinin geride kalması dikkat çekmektedir.

Tablo 4. Çalışmaların enstitülere göre dağılımı

	Çalışmaların enstitülere göre dağılımı	Sıklık
1.	Sosyal Bilimler Enstitüsü	9
2.	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	5
3.	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü	1
4.	Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen yetiştirme konusunda en çok çalışma ortaya koyan anabilim dalı eğitim bilimleri anabilim dalıdır.

Tablo 5. Çalışmaların anabilim dallarına göre dağılımı

	Çalışmaların anabilim dallarına göre dağılımı	Sıklık
1.	Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı	6
2.	Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı	3
3.	Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı	2
4.	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı	1
5.	Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı	1
6.	Anabilimdali belli olmayan	2
	Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Tez Konularına Göre Dağılımı

Tablo 6’da öğretmen yetiştirme ile ilgili yazılan tezlerin konuları görülmektedir. Konu açısından çeşitlilik görülmekte ancak ihtiyaç duyulan, güncel konuların eksikliği dikkat çekmektedir. Öğretmen yetiştirmeyle ilgili konu yelpazesinin oldukça geniş olduğu düşünüldüğünde, akademisyenlerimizin bu alana daha çok yönelmesi gerekmektedir.

Tablo 6. Çalışmaların konularına göre dağılımı

Tez Tez konusu
Okul Teknoloji Planlaması: İlköğretim Okulları İçin Uygulamalı Bir Model Önerisi ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi Açısından Sonuçları
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi
Türkiye’de Yüksek Din Öğretimi Kurumları Programlarının Öğretmen Yetiştirme Bakımından Değerlendirilmesi
Öğretmen Yetiştirmede Mikro Öğretim Yönteminin Etkililiği (F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Örneği)
Öğretmen Adaylarının Cumhuriyet’in Kuruluşundan Günümüze Öğretmenlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Bir Ders Programı Önerisi (Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme)
Öğretmen Yetiştirme Standartları Konusunda Bir Sistemik Literatür İnceleme
Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Uygulamalarında Yabancı Uzmanların Yeri
Öğretmen Yetiştirmede 3580 Sayılı Yasayla Getirilen Parasız Yatılılık ve Bursluluk Uygulaması
Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Pedagojik Temelleri
Yabancı Dil Öğretmen Yetiştirme Programlarında Öğretmen Bilişselliği: Öğretmen Adaylarının Sınıf İçi Eğitsel Kararlarının Kaynakları
Developing Reflective Teachers: A Study on Perception and Improvement of Reflection In Pre-Service Teacher Education
Öğretmen Yetiştirmede Öğrencilerin Akademik, Mesleki ve Kişisel Gelişimlerine İlişkin Yönetmelik Uygulamaları
Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Problemi
Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Fakültelerin Standartlara Uygunluğunun Değerlendirilmesi
Öğretmen Yetiştirmede Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Uygulaması

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Tablo 7’ye göre en çok tercih edilen araştırma yönteminin nicel yöntem olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçları, çalışmaların nitel ve karma yöntemle daha fazla yapılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Böylece konunun, içeriğinin zenginleştirilmesi ve derinlemesine incelenmesi sağlanmış olacaktır.

Tablo 7. Çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı

Çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı	Sıklık
1. Nicel	8
2. Nitel	4
3. Karma	3
Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Araştırma Tekniğine Göre Dağılımı

Tablo 8’e göre çalışmalarda kullanılan araştırma tekniği çeşitlilik göstermektedir. Tarama modeli ve sistematik literatür inceleme yöntemlerinin en çok tercih edilen yöntemler olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 8. Çalışmaların araştırma tekniklerine göre dağılımı

Araştırma tekniği	Sıklık derecesi (f)
1. Anket ve içerik analizi	1
2. Tarama modeli	3
3. İlişkisel tarama	1
4. Deneysel model	1
5. Sıralı karma desen	1
6. Sistematik literatür inceleme yöntemiyle (Kuramsal analiz ve tarama-anket tekniği)	3
7. Betimsel analiz	1
8. Olgubilim, görüşme, gözlem	2
9. Durum çalışması tekniği	1
10. Tarama ve görüşme tekniği	1
Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Tablo 9 öğretmen yetiştirme konusunda yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımını göstermektedir. Buna göre en çok tercih edilen veri toplama aracının anket olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri toplama aracı	Sıklık derecesi (f)
1. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmen yetiştirme programlarında kalite standartları DKÖPKS ölçeği.	1
2. Anket	5
3. İki tür ölçek ve bir anket olmak üzere 3 tür veri toplama aracı	1

4.	Yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ve bilgi testi	1
5.	Öğretmen yetiştirme sistemine bağlı insan kaynaklarına ilişkin istatistiksel veriler, ÖSYM ve YBSB veri tabanları	1
6.	MEB arşivi	1
7.	Anket ve görüşme formu	2
8.	Yönlendirme eşliğinde tutulan haftalık günlükler, banda kaydedilmiş yansıtıcı etkileşimler ve görüşmeler, öğrencilerin kısa derslerinin video kayıtlarının analizi, anketler ve gözlemler	1
9.	Yarı yapılandırılmış görüşme formu	2
	Toplam	15

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Tez Örneklemine/Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo 10'da çalışmaların tez örneklemine /çalışma gruplarına göre dağılımı gösterilmiştir

Tablo 10. Çalışmaların tez örneklemine /çalışma gruplarına göre dağılımı

Tez	Tez örnekleme / çalışma grubu
1.	Özel bir ilkokul
2.	Çalışma grubu üç farklı gruptan oluşmaktadır: öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenler
3.	Öğretim elemanları, lisans son sınıf öğrencileri ve öğretmenler
4.	Öğretmen adayları 3.ve 4. sınıf lisans öğrencileri
5.	Alan uzmanları ile öğretmen adayları
6.	YÖK ve ÖSYM verileri
7.	MEB talim terbiye kurum kararlarının 1923-1960 yılları arası tutanakları, doküman incelemesi
8.	3 farklı evren vardır: 1. Evren 1988-1990 ÖSYS sonuçlarına göre eğitim fakülteleri ile fen-edebiyat fakülteleri taban ve tavan puanları, 2. Evren: 1988-1990 yılları ÖSYS öğretmen ve eğitim uzmanı yetiştiren yükseköğretim programlarını ilk on sırada tercih edenler, 3. Evren: öğretmen yetiştiren programlara 1990 yılında kaydolun ve 3580 sayılı yasadın yararlanan öğrenciler.
9.	Yurdun batı, orta ve doğu bölgelerinden seçilen okulların öğrencileri.
10.	Öğretmen adayları
11.	Son sınıftan seçilen öğretmen adayları.
12.	Dekan ve bölüm başkanları
13.	Öğretmenler
14.	Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, öğretim yardımcısı, öğretmenler ve öğretmen adayları
15.	Öğretmenler

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Kullanılan İstatistikî Analizlere Göre Dağılımı.

Tablo 11’de öğretmen yetiştirme konusunda yapılan çalışmalarda kullanılan istatistikî analizlere göre dağılımı gösterilmiştir. En çok betimleyici istatistikî analizlerden; frekans, yüzde ve aritmetik ortalama analizinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 11. Çalışmalarda kullanılan istatistikî analizlere göre dağılım.

Tez	İstatistikî analizler
1.	Frekanslar (f), yüzdeler (%), aritmetik ortalamalar (X) ve standart sapmalar (SS)
2.	Frekanslar (f), yüzdeler (%), aritmetik ortalamalar (X), doğrulayıcı faktör analizi, geçerlik ve güvenilirlik analizleri, kruskal wallis ve mann whitney U testleri
3.	Frekanslar (f), yüzdeler (%), aritmetik ortalamalar (X) ve standart sapmalar (SS), Ki-kare testi
4.	Frekanslar (f), yüzdeler (%), ön test, son test analizleri, eşli gruplar t-testi, bağımsız gruplar t-testi
5.	Nitel bölümünde; görüşme, tarihsel araştırma, doküman incelemesi ve içerik analiz, nicel bölümünde; betimsel araştırma model
6.	Betimsel analizler, etki genişliği analizleri, korelasyon analizi, duval ve tweedie ekleme-çıkarma (Duval ve Tweedie trim and fill) istatistiksel testi, heterojenik analizi
7.	Döküman incelemesi, arşiv taraması
8.	Betimsel istatistikî yöntem ve teknikler, frekanslar (f), yüzdeler (%), aritmetik ortalamalar, korelasyon analizi
9.	Belgesel kaynak incelemesi, kuramsal (betimsel) analiz, betimsel istatistikî yöntem ve teknikler, frekanslar (f), yüzdeler (%), aritmetik ortalamalar, korelasyon analizi
10.	İçerik analizi, betimsel istatistikler (yüzde, frekans, ortalama, korelasyon analizleri)
11.	Tematik analiz ve içerik analizi,
12.	İçerik analizi, durum belirleme, betimleme, tema ve kodlama analizi
13.	Doküman analizi, kuramsal analiz ve tematik içerik analizi, betimsel istatistikî analizler
14.	Frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma, varyans analizi, scheffe testi
15.	Betimleyici istatistikî analizler: frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Yazım Dillerine Göre Dağılımı

Tablo 12. Çalışmaların araştırma yazım dillerine göre dağılımı

Çalışmaların yazım dillerine göre dağılımı		
1.	Türkçe	13
2.	İngilizce	2
	Toplam	15

Tablo 12'ye göre tez yazımının en çok ana dilde tercih edildiği görülmektedir. Uluslararası kabul gören akademik çalışma dili olan İngilizce sınırlı sayıda kalmıştır. Bu da çalışmaların uluslararası platformda oldukça düşük bir seviyede kaldığını göstermektedir.

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Yapılan Çalışmaların Kullanılan Kaynak Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 13'te öğretmen yetiştirme konusunda yapılan çalışmaların kullanılan kaynak türlerine göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 13. Çalışmaların kullanılan kaynak türlerine göre dağılımı

Tez	Kullanılan kaynak türleri
1.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, internet kaynakları.
2.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, internet kaynakları.
3.	Medrese ve ilahiyat fakültesi tarihçeleri içeren eserler, sempozyum kongre şura ve toplantılarda sunulan tebliğler, tezler ve makaleler.
4.	Kitap ve dergiler, makale ve tezler, sempozyum ve şura bildirimleri.
5.	Kitaplar, tezler ve makaleler.
6.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, internet kaynakları.
7.	Arşiv belgeleri, uzman raporları, süreli yayınlar, kitap ve makaleler, tezler.
8.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, kalkınma planları, raporlar, resmi gazete.
9.	Kitap ve dergiler, araştırmalar, yasa ve yönetmelikler.
10.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler.
11.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler.
12.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, internet kaynakları, raporlar.
13.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, sempozyum raporları, yönetmelikler, karamameler, resmi gazete, tebliğler dergisi, enstitü programları, şuralar, kanunlar, raporlar, MEB ile ilgili söylev ve demeçler.
14.	Kitap ve dergiler, makaleler, tezler, internet kaynakları ve raporlar.
15.	Kitap ve dergiler, gazeteler, raporlar, okul arşivleri.

Öğretmen Yetiştirme Konusunda Çalışan Tez Danışmanlarının Adları ve Unvanlarına Göre Dağılımı

Tablo 14'te öğretmen yetiştirme konusunda çalışan tez danışmanlarının adları ve unvanlarına göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 14. Tez danışmanlarının adları ve unvanlarına göre dağılımı

Tez	Unvan	Ad- Soyad
1.	Prof. Dr.	Halil İbrahim YALIN
2.	Prof. Dr.	Mustafa TAVUKÇUOĞLU
3.	Prof. Dr.	Selahattin PARLADIR
4.	Prof. Dr.	Şadiye G. KÜLAHÇI
5.	Prof. Dr.	Özler ÇAKIR (Eş Danışman Doç. Dr. Devrim ALICI)
6.	Prof. Dr.	Ayhan AYDIN
7.	Prof. Dr.	Salih ÖZBARAN
8.	Prof. Dr.	Sudi BÜLBÜL
9.	Prof. Dr.	İlter AKAT
10.	Prof. Dr.	Necmettin Kamil SEVİL
10.	Prof. Dr.	Ali YILDIRIM
11.	Prof. Dr.	Cengiz AKÇAY
12.	Prof. Dr.	Hasan Ali KOÇER
13.	Prof. Dr.	Mehmet A. KISAKÜREK
14.	Prof. Dr.	Yahya AKYÜZ

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında yapılan doktora tezleri; yıl, il, üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez konusu, konu içerikleri, araştırma yöntemi, araştırma tekniği, veri toplama aracı, tez örnekleme/çalışma grubu, kullanılan istatistiksel analizler, yazım dili, kullanılan kaynak türleri, tez yazar cinsiyeti, danışman cinsiyeti, danışman adı ve unvanları açısından incelenmiştir.

Eğitim reformu hareketleri öğretmen eğitimiyle doğrudan bağlantılıdır (Ültanır ve Ültanır, 2018). Yapılan çalışmada doktora seviyesinde öğretmen yetiştirme konusunda yeterli tez çalışması yapılmadığı ortaya çıkmıştır. Bu da ülkemizde yapılan eğitim reformları, sistem değişiklikleri düşünüldüğünde, öğretmen yetiştirmeye yönelik çalışmaların aynı doğrultuda ilerlemediğini göstermektedir. Sitemde birbirini yakalayamayan, bir bütünlük ve paralellik sergilemeyen olgusal bir boşluk görülmektedir. Alabaş ve Yılmaz (2018)’in çalışmasında geçen; aday öğretmenleri ve eğitimlerini değerlendiren katılımcı mentor öğretmenlerin “programın daha üretken olması gerektiğini” dile getirmeleri, bu çalışmamızdan çıkan “öğretmen yetiştirmeye yönelik araştırmaların yetersiz olduğu” sonucuyla örtüşmektedir. Şöyle ki; doktora seviyesinden öğretmen yetiştirmeye yönelik nokta atışı tespitlerin yapılması ve tespit edilen zayıf yönlerin iyileştirilmesine yönelik

önerilerin verilmesi, eğitim fakültelerinin programlarını gözden geçirmele-
rini sağlayacak, sınıfın dört duvarı içinde verilen teorik derslerle gerçek pe-
dagogik uygulamalar arasındaki uçurumu kapatmaya yardım edecektir.
Böylece yukarıdaki çalışmada da geçen aday öğretmenlerin daha etkin ve
verimli bir süreçten geçmesini, mentor öğretmenlerinden de daha iyi bir ge-
çer not almalarını ve yetkin birer öğretmen olmalarını sağlayacaktır.

Balbay ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmaya göre; Türkiye'deki ku-
rumların çoğunda, eğitim programları ile öğretmenlerin bağlamsal ihtiyaç-
ları arasında bir boşluk bulunmaktadır. Sistemik programlar yapılmamaktadır ve genellikle kısa süreli eğitim programları sunan sınırlı sayıda profesyonel ve yayıncı vardır. Yeterli sayıda profesyonel personel bulunmadığı ve öğretmenlerin birlikte nasıl çalışacaklarını bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, eğitimlerdeki geri bildirim sistemi de etkisizdir. Bu noktada geribildirimler kadar durum analizi yapmak ve iyileştirme önerileri sunmak büyük önem taşımaktadır. Öğretmen yetiştirme alanında doktora çalışmalarına duyulan ihtiyaç açıkça görülmektedir.

Çalışmaların yazım dilinin genelde Türkçe olması uluslararası alanda okunurluk oranını düşürmektedir. İngilizce tez yazımı ve yayımlanması akademik doyumluluk açısından önemlidir. Lisansüstü araştırmaların ve tezlerin yabancı dilde yazılması için teşvik gerektiği gözlemlenmiştir.

Niteliksel araştırmaların yürütülmesine olan ilgi son yıllarda uluslararası kalkınma alanındaki araştırma projelerinin sayısının artması nedeniyle yükselişe geçmiştir. Bu gelişme organizasyonları ve akademisyenler tarafından karmaşık durumları daha iyi anlamak, gelecekteki uygulamaları ve politikaları bilgilendirmek ve değerlendirmek için yürütülen çeşitli çalışmalarda görülebilir (Schulz, 2014). Yapılan bu çalışmada araştırma yöntemlerinden nicel yöntemin yoğun bir şekilde tercih edildiği, nitel ve karma modellerin ise dengeli fakat az uygulandığı görülmüştür. Daha derinlemesine bilgi toplama imkânı sunması sebebiyle araştırmacılar nitel ve karma yöntemlerle de çalışmaya teşvik edilmelidir. Özellikle daha iyi bir eğitim vizyonu benimsemek, temel kavramlara odaklanmak, pratik bağlantıları geliştirmek ve topluca belirli iyileştirmelere işaret eden çalışmaları sentezleyebilmek için nitel araştırma gerekmektedir (Gaff, 1982). Araştırmalara göre uluslararası alanda nitel veri yorumlama tekniklerinin geliştiği bilinmekte ve elde edilen sonuçlar nicel veri ile elde edilen sonuçlar kadar ge-

çerli sayılmaktadır. Artık nitel ve karma model yolu ile de fazla veri ve sonuca ulaşılabilir. Böylece öğretmen yetiştirme alanındaki grift temalar daha derinlemesine ve her yönüyle incelenmiş olacaktır.

Durdukoca (2018)’nın yaptığı araştırma sonucuna göre; katılımcı öğretmenlerin, Türkiye’deki öğretmen yetiştirme sistemi hakkında genel olarak olumsuz görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Katılımcılara göre, öğretmen eğitim kurumları ile öğretmen istihdam eden kurumlar arasında zayıf bir koordinasyon vardır. Ayrıca formasyon eğitimi sertifika programı ile öğretmen eğitim sisteminin sonlandırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Son yıllarda alanyazında kaynaklarının artmasına rağmen, 1987’den itibaren yazılmış doktora tezlerinin bu kadar az sayıda olması Türkiye’de bu konuya nerdeyse hiç önem verilmediğini göstermektedir. Bu durumun iyileştirilmesi için doktora tezi yazacak kişilerin daha fazla bu alana yönelmesi/yönlendirilmesi, doktora tezlerine seçilecek temalar konusunda dikkatli olunması, gözlenen sorunların her yönüyle ele alınıp değerlendirilmesi, önerilen çözümlerin ise pratik ve çağın ihtiyaçlarına göre olması gerekmektedir. Ayrıca yapılacak çalışmalar süreklilik göstermeli ve gelişmeler de periyodik olarak incelemeye alınmalıdır.

EXTENDED ABSTRACT

**Examination of PhD Thesis about Teacher
Training in Turkey**

*

Hanifi Parlar - Meral Halisdemir
İstanbul Commerce University

The teaching profession deserves to be defined as "mothers of professions". Because teaching is a key profession that plays a role in the teaching of cognitive and psychological subtleties of other professions (Işık, Çiltaş & Baş, 2010). Teacher training is based on a system based on continuous learning, which covers the selection of teacher candidates and faculty education period, internship (transition period to application phase) and in-service training after starting the profession (professional development period). The quantitative (sufficient number) and qualitative characteristics of teachers are directly related to the level of development of a country.

A good and qualified education is carried out by qualified teachers. Therefore, it can be said that "a school is only as good as the teachers in it" (Kavcar, 2002). Increased awareness that "quality education is the key to success" has led to innovations and thus progress. Particularly, remarkable efforts have been made to reveal the teacher profile in recent years (Canado, 2018). In order to train qualified teachers, the education system must be evaluated in all aspects continuously. Studies of universities aiming to train qualified teachers should be reshaped according to the changing time and need and should be up to date and scientific. They also should be equipped with practical techniques and technological infrastructure for the needs of the new generation.

The purpose of this study is to examine "doctoral dissertations on teacher training in Turkey" in terms of content, to set out the current situation, and to lead to possible future studies to be carried out. In line with the stated purpose of the research, answers to the following research questions were sought.

15. How is the distribution of the dissertations by years?
16. How is the distribution of the dissertations by provinces?
17. How is the distribution of the dissertations by universities?

18. How is the distribution of the dissertations by institutes?
19. How is the distribution of the dissertations by departments?
20. What are the topics of the dissertations?
21. How is the distribution of the dissertations by research methods?
22. How is the distribution of the dissertations by research techniques?
23. What are the data collection tools of the dissertations?
24. What are the samples / working groups of the dissertations?
25. What are the statistical analyses of the dissertations?
26. What are the written languages of the dissertations?
27. What are the types of resources used in the dissertations?
28. What are the names and titles of dissertation advisors?

In order to access the doctoral dissertations on teacher training in Turkey, doctoral dissertations in the field of educational sciences, which have been archived by CoHE (Turkish Council of Higher Education) Publication Documentation Department since 1986, have been examined as the theoretical universe of the study. 25 dissertations written between 1987 and 2019 were accessed via CoHE National Dissertation Center. The number of these examined within the scope of the study is 15 since 10 of these are not allowed to be used and published (YÖK, 2018).

In order to collect the data within the scope of this study, a dissertation review form on teacher training and development was prepared. The criteria included in the form, which was given its final form by taking the experts’ opinions, are as follows: year, province, university, institute, department, topic, content, research method, research technique, data collection tool, sample / working group, statistical analysis used, written language, resource types used, author gender, consultant gender, consultant name and title.

CoHE National Dissertation Center database has been used to determine the studies to be included in the research. Since 10 of the 25 dissertations accessed were not allowed to be used and published, the number of dissertations examined within the scope of the study was 15.

The data obtained in the research were transferred to the Excel program and analyzes were made using summary tables. The categorical analysis was carried out in line with the principles stated by the authors of the dissertations. The data obtained in the study were analyzed using categorical analysis and frequency analysis techniques, which are among the content analysis types. In the categorical analysis process, the stages of coding data, creating

and organizing themes, and identifying and interpreting the findings were followed.

As stated in the sub-objectives determined in the study; findings based on the distribution of the dissertations by years, provinces, universities, institutes, departments, subjects, research methods, research techniques, data collection tools, samples / study groups, statistical analysis used, written languages, sources used and the names & titles of dissertation advisors are presented as graphs and tables.

In this study, dissertations on teacher training in Turkey are examined in terms of their distribution by years, provinces, universities, institutes, departments, topics, contents, research methods, research techniques, data collection tools, samples / working groups, statistical analyses used, written languages, resource types used, author gender, and advisors' genders, names & titles.

The written languages of the dissertations are generally Turkish, which reduces the readability rate in international literature. Writing and publication of dissertations in English are important for academic satisfaction. It has been observed that incentives are required for graduate researches and dissertations in a foreign language.

The interest in conducting qualitative research has been on the rise in recent years due to the increasing number of research projects in the field of international development. This development can be seen in various studies carried out by organizations and academics in order to understand complex situations better, inform and evaluate future practices and policies (Schulz, 2014). In this study, it was seen that the quantitative method was preferred extensively among the research methods, and the qualitative and mixed models were balanced but less applied. Researchers should be encouraged to study with qualitative and mixed methods as they offer the opportunity to collect more in-depth information. Qualitative research is required, especially to adopt a better educational vision, to focus on basic concepts, to develop practical connections and to synthesize studies that indicate certain improvements collectively (Gaff, 1982). According to the researches, it is known that qualitative data interpretation techniques are developed in the international literature and the results are considered as valid as the results obtained with quantitative data. Now, more data and results can be achieved through a

qualitative and mixed model. Thus, intricate themes on teacher training will be analyzed in-depth and in all aspects.

Despite the increase in the literature in recent years, very few doctoral dissertations have been written since 1987, which shows the researchers in Turkey hardly give importance to this issue. In order to improve this situation, the researchers who will write a doctoral dissertation should be directed more to this field, be careful about the themes to choose for their doctoral dissertations. They need to handle and evaluate every aspect of the problems observed, and their solutions should be practical and in line with the needs of the age. In addition, the studies to be carried out should be continuous and the developments should be examined periodically.

Kaynakça / References

- Alabaş, R. ve Yılmaz, İ. (2018). Evaluation of candidate teacher training process from the viewpoint of mentor teachers. *Journal of Education and Training Studies*, 6(11), 12-26.
- Androshchuk, I., ve Androshchuk, I. (2017). Peculiarities of future technology teachers’ training in Poland and Great Britain. *Comparative Professional Pedagogy*, 7(1), 51-55.
- Atanur Başkan, G. ve Aydın, A. (2006). Türkiye’deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 35-42.
- Balbay, S., Pamuk, İ., Temir, T., ve Doğan, C. (2018). Issues in pre-service and in-service teacher training programs for university English instructors in Turkey. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 14(2), 48-60.
- Balcı, A. (2003). Eğitim örgütlerine yeni bakış açıları: kuram-araştırma ilişkisi II., *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 33, 26-61.
- Canado, M., ve L. P. (2018). Innovations and challenges in CLIL teacher training. *Theory Into Practice*, 57, 212-221.
- Çağatay, Ş. M. (2016). Öğretmen yetiştirmede öğrencilerin akademik, mesleki ve kişisel gelişimlerine ilişkin yönetsel uygulamalar. Yayınlanmış doktora tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Duman, T. (1988). Türkiye’de öğretmen yetiştirme problemi. Yayınlanmış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Dunkin, M. J. (1996). Types of errors in synthesizing research in education, *Review of Educational Research*, 66(2), 87-97.
- Durdukoca, Ş. F. (2018). Teacher’s views on ‘teacher training system in Turkey’, *European Journal of Education Studies*, 4(1), 279-308.

- Erginel, S. Ş. (2006). *Developing reflective teachers: A study on perception and improvement of reflection in pre-service teacher education*. Yayınlanmış doktora tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Kıbrıs.
- Erişen, Y. (2001). *Öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi ve fakültelerin standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi*. Yayınlanmış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ev, H. (1999). *Türkiye’de yüksek din öğretimi kurumları programlarının öğretmen yetiştirme bakımından değerlendirilmesi*. Yayınlanmış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Gaff, J. (1982). Qualitative research methods and educational practice. (E. Kuhnr. S.V.Mariorana Ed.) *New Directions /nr Inrtiturlorional Research: Qunlrtoirvc Mrfhodifor Insfitufronal Research*, 34, San Francisco: Josrey-5.
- Gelişli, Y. (2000). *Öğretmen yetiştirmede Ankara Yüksek Öğretmen Okulu uygulaması*. Yayınlanmış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Gülден, Ö. (2013). *Teacher cognition in foreign language teacher education: The sources of pre-service teachers’ instructional decisions in the classroom*. Yayınlanmış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Harris, D. N., ve Sass T. R. (2011). Teacher training, teacher quality and student achievement. *Journal of Public Economics* 95, 798–812
- Işık, A., Çiltaş, A. ve Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,14 (1), 53-62.
- Karadağ, E. (2009).Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi,*Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,10(3),75-87.
- Karasolak, K. (2017).*Öğretmen adaylarının Cumhuriyet’in kuruluşundan günümüze öğretmenlik mesleğinin tarihsel gelişimi konusundaki bilgi düzeyleri ve bir ders programı önerisi (Türkiye’de öğretmen yetiştirme)*. Yayınlanmış doktora tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.
- Kaya, M. (2016). *Öğretmen yetiştirme Standartları konusunda bir sistematik literatür inceleme*. Yayınlanmış doktora tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kazu, H. (1996). *Öğretmen yetiştirmede mikro öğretim yönteminin etkililiği*. Yayınlanmış doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Onwuegbuzie, A. J., ve Daniel, L. G. (2003). Typology of analytical and interpretational errors in quantitative and qualitative educational research. *Current Issues in Education*, 6(2), 1-33.

- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,11(1), xxx-xxx.
- Saban, A. (2006). *Okul teknoloji planlaması: İlköğretim okulları için uygulamalı bir model önerisi ve öğretmen yetiştirme sistemi açısından sonuçları*. Yayınlanmış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Schulz, J. (2014). Research methods in educational leadership and management. *International Journal of Research & Method in Education*, 36(2), 204-205.
- Şahin, M. (1996). *Türkiye’de öğretmen yetiştirme uygulamalarında yabancı uzmanların yeri (1923-1960)*.Yayınlanmış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Şeren, M. (1995). *Öğretmen yetiştirmede 3580 sayılı yasayla getirilen parasız yatılılık ve bursluluk uygulaması*. Yayınlanmış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Turan, E. Z. (2013). *Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi*. Yayınlanmış doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Ültanır, E., ve Ültanır, Y. G. (2018). Comparing teacher competencies formed by professional teaching knowledge lectures in terms of teacher training moves in Turkey and Germany. *International Journal of Curriculum and Instruction* 10(2), 14-29.
- Üstüner, M. (2004). *Geçmişten günümüze türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları*. 20.07.2019 tarihinde <https://www.pegem.net/akademik/3-8232-Gecmisten-Gunumuz-Turk-Egitim-Sisteminde-Ogretmen-Yetistirme-ve-Gunumuz-Sorunlari.aspx> adresinden erişilmiştir.
- Yılman, M. (1987). *Türkiye’de ortaöğretime öğretmen yetiştirme sisteminin pedagojik temelleri*. Yayınlanmış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (t.y) *Tez merkezi*. 02.12.2018 tarihinde <http://tez2.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

- Parlar, H. ve Halisdemir, M. (2020). Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(24), 2674-2696. DOI: 10.26466/opus.569629